

Hví seta smamenn uttanfyri?

Aftur þaðast frá nýggjum trolarum, og aftur kann væntast, at teir, ið peningin hava, fáa eir, umframt stuðning frá landshúshaldinum, ja, av hvorum gummiskógvi, bæði til keyps og rakstrar.

Tær bygdir, ið eru komnar niður undir, verða at sokka enn djúpari.

Er hetta rætt?

Erl. Patursson sigur: heldur nýggj skip til teir ríku enn eini skip! — Litið hevur hann framskygni, figgjarfróðingurin.

Hví ikki lata samtøkur ella kommunur leiga bátarnar frá lögtinginum við treytum, at leigan er avdráttur, og t. d. lata teir royna eitt ár undir álitandi eftirliti, um tað var afturgongd í samanburði við hinar bátarnar, lati so aðrar taka við?

Ti skattateknar landsins hava eisini nakað at siga í hesum máli. Teir halda flestir vera óráð, at skattur teirra og tollur skal gjaldast sum stuðningur til menn, ið hava mesta landsfæið frammanundan.

Latið okkum ikki sjónliga forfjóna teir, sum hava evni at vinna, men resta figgjamegin, tí størsta ogn landanna er arbeidsskan.

Harra Richard Long og Útvarp Føroya

Í »Dagblaðið«, 12. februar ger harra Richard Long álop á Útvarp Føroya ella lat meg siga, at hann hevur nógvir atfinningar at tí máli, ið nýtt verður í útvarpinum.

Nú er tað so, at okkara mál er bæði ungt og kortini elligamalt. Hetta ljóðar kanska legið, men eg meini við, sum skriftmál og útvarpsmál er tað ungt, og tessvegna hevur tað ikki fest seg — er ikki trættiliga enn komið á nakra fasta legu. Tað er ymist, sum menn tala og skriva. Onkur hevur spurt meg: hvat er rættari, t.d. eitt og tjúgu ella tjúgu og eitt? Onkur spyr, um tað er rætt at siga »báturin hjá Páll« ella »bátur Páls« ella »Páls«, o.s.fr. — Ja, hvat er rættari? Áður kann tað hava verið ivasamt; men at døma eftir tí, ið harra Richard Long nú ferir fram í »Dagblaðið«, so skulu vit ikki siga »tjúgu og eitt«, men »eitt og tjúgu« og heldur ikki skulu vit siga »bátur Páls« ella »bátur Páls«, men »báturin hjá Páll«, »báturin hjá Páli«, o.s.fr. — Um hetta eri eg ikki samdur við harra Richard Long.

Onkur lesari rýstir við hovdinum og sigur: hvat billar Danbjørg sær inn at fara at rétta tað, ið hin skriftlúki Richard Long ferir fram?

Ja, eg hugsi sjálvur hálvavegna tað sama; tí eg kann ikki í hesum fori javnmeta meg við harra Richard Long, og eg eri ein av teim, sum fola, at vit skylda Richard

nógv fyri tað, ið hann hevur gjørt okkara móðurmáli til frama. Men tá ið eg havi tikið pennin hesum viðvíkjandi, so er tað vegna tess, at mær tykir, at okkara mál vinnur í stórum, um vit venja okkara børn og unglingar til at nýta hvorsfall so nógv sum møguligt, og eisini við at siga t.d. »seksti og tvey« ella eisini »seksti tvey« heldur enn at siga »tvey og trýss«.

Eg helt skúla nakrar dagar aftaná, at Útvarp Føroya var farið at senda, og ein dagin segði eg inni hjá okkara 3. flokki — tað eru børn um 9-10 árs aldurin —, tit hava kanska hoyrt, at Útvarpið sigur »tjúgu og fim« heldur enn »fimm og tjúgu«. Jú, tað hava okur hoyrt, svaraðu tey. Eg tók so kritið og skrivaði nokur töl á svørtu talvu og lat tey so lesa tölina. Tað var ein lítill lota, so løsu øll somul á sama hátt sum Útvarp Føroya. Eg spurdi so, hvønn háttin, teim dæmdu betur, og øll svaraðu, at Útvarp Føroya hevur allan rættin, tí hví skulu okur lesa tað síðsta talið fyrri enn tað næstseinasta? Børn legdu so afturat: soleiðis sigur eisini hiti norska útvarpið. Ja, soleiðis siga norsku skyldmenn okkara og okkara skyldfólk í norðanlandum, tá ið Danir eru undan-tiknir. Hvat er so rimuligari, enn at vit taka tað elligamla lagið aftur og siga sum norsku, íslensku og svensku skyldfólk okkara. At Danir eru farnir av lagnum, kunnu vit einki gera við. Teir koma helst eisini sama vegin, tá ið teir síggja, at teirra mál er bronglað av lagi. Danir eru meira og meira komnir inn aftur á ta norðonu leiðina. Norðona felagið hevur nógvir limir í Danmark, og norðona kenslan styrknar ár eftir ár í øllum norðonum tjóðum. Hetta vil eg ikki koma nærri inn á, meðan talan er um Útvarp Føroya, sum vit øll eru gláð fyri. Vit Suðuroyingar hoyra ikki væl útvarpið; men um hetta havi eg talað við stjórnan, harra Axel Tórgarð, ið lovar at fáa rétta uppá feilin.

Vit vóna tað besta. Eg rokni við, at fleiri fara at úttala seg um mál okkara, so vit fáa lagt tað í eina meira fasta legu. Vilja øll onnur rétta seg eftir harra Richard Long, so vil eg ikki vera treiskur; men latum okkum flest møgulig seta okkara hugsan fram og tala okkum saman. J. H. Danbjørg.

Kvikmyndin »Bjorgunaravrekið við Látrarbjarg« verður sýnd í Sjótleikarhúsinum komandi hóskvöld kl. 8. Atgongup. 3 kr. fer óskerdur til bjargingarmál. Aftaná verður stovningaráðalfundur Havnar Bjargingarfelags.

Rikard Long og útvarpið

Tað var ikki við eirindum, hann Rikard Long legði á útvarp okkara í Dagblaðnum 12. februar. Hetta álop hansara er óivað eitt framhald av atfinningum hansara at føroyskari málnýtslu í bløðunum.

Tað kann væl vera, at Rikard Long hevur grein í sínum máli; eg skal so ið hvussu er ikki ivast í, at hann er ferur fyrri at meta føroyska málnýtslu so væl sum nakar. Men eg haldi ikki, at tað er beint av honum í almennum blað at leggja so harðliga á tey fólk, ið starvast við útvarpið. Ólíka dæmligari hevði tað verið, um hann — ið hvussu er í fyrstu aðøgu — hevði sent útvarpsstjóranum ella útvarpsnevndini sínar drúgvu atfinningar.

Eg var ein teirra, ið ráddi frá at seta hetta útvarp á stovn; men nú hava vit fingið tað, og fólk yvirhøvur týkjast at vera nøgd við tað, so sum tað er. Tí haldi eg, at vit eiga at standa væl saman um tað, heldur enn at grýta tað undir í atfinningum í almennum bløðum.

At seta á stovn útvarpsstøð er eitt stórt tiltak, og tað er sjálvandi, at alt ikki verður so fullfíggið frá fyrsta degi — vit hava ikki rætt til at vænta annað. Eg haldi, at landsstýrið var heppið, tá tað valdi útvarpsstjóra. Og vit eiga at minnst til, at stjórnan, ið sæt í einum vællontum embætti, áttóks sær starvið við útvarpið, tá heitt varð á hann. Hetta kann hann einans hava gjørt, tí hann sá eina stóra uppgávu í hesum starvi. Hetta eiga vit ikki at gloyma honum; tí tryggari var tað starv, hann sat í, enn hetta starv, hann nú er komin í.

Nei, harra Rikard Long og aðrir góðir føroyskir málmenn, ansið eftir ikki at verða »off side« í leiki tykkara, tí eisini vit, ið einans eru »áskoðarar«, halda okkum hava eitt sindur av skili á leikinum.

Havnarmaður.

ÚTVARP FØROYA

Sunnudagin kl. 16—17: Videro prestur.
Mánadag: Helena Kragesteen.
Týsdag: Alfred Dahl.
Mikudag: H. J. Jacobsen, landbúnaðarráðgevari
Hósdag: Upplæstur o.t.
Fríggjadag: J. D. Joensen, skularáðgevari.

Landsretssagførar

B. Husted-Andersen

Kontor:

»Richshuset«, Raadhuspladsen, 16II

København V.

Tlgr.-adr.: Austroko - Tlf. M 788 & 3770

Frá Løgtingi

Telefonmálið var til viðgerð leygardagin 9. februar. Nevndin mælti til at góðkenna uppskot Landsstýrisins, ið millum annað gongur á tað leið, at lata Klakksvík fáa automattelefon og Suðuroy fáa hálvautomat.

Andr. Djarhuusi greiddi frá nevndarálitinum og segði við gráturodd, at hann vildi ynski, at Suðuroyingar fingi somu somdir sum Klakksvíkingar, nevniliga heilautomat. Hann bað Landsstýrið hugsa um hetta og vónaði tað besta.

J. H. Danbjørg fekk orðð og málbar seg soleiðis: Tá ið talað er um mál, ið viðvíkja Suðuroy, so er tað vanlig mánagongd her á tingi, at vit allir umboðmenn fyrri Suðuroynna eru á einum máli og draga eina línu uttan millum til, hvønn ella hvørjar flokkar vit annars hoyra til. Eg vil taka undir við harra A. Djarhuusi, tá ið hann heldur, at Suðuroy av rættum eigur at fáa sama rætt sum Klakksvík og fáa heilautomat. Men kortini má eg siga, sum ein maður segði á sinni á donskum máli: »Kan De dog ikke fejte Deres ord lidt anderledes?« Tað er gott nokk at vera síðiligur í orði og gerðum, og A. D. er ein síðiligur maður; men í dag var tað ov mikið av tí góða. Eg haldi ikki, at vit umboðmenn fyrri Suðuroy skulu standa her og ynskja og vóna og biðja um, at Suðuroyingar skulu hava sama rætt sum onnur menniskju her á landi. Nei, hetta er eitt rættvíst krav, og tí vil eg siga við A. D., sum er limur av nevndini, at hann eigur at seta uppskot um at Suðuroy fær heilautomat, og so eigur hann at seta sín krøv harðliga fram. Suðuroy hevur altíð komið í øðrum ella triðja flokki. — Hvussu mangir av okkara bestu menn um eru ikki druknaðir av tí, at eingin tokuluður er á Akrabergi? Vit hava reist málið fyrri mongum Harrans árum síðani; men einki verður gjørt.

Eitt hekastary í Suðuroy varð lýst leyst í leyst, og er nú aftur leyst, men eingin søkir — hví? Jú, orsøkina kenna vit. Her á tingi situr harra Nygaard — ein av alrabestu læknum — hann mátti fara úr starvinum við sundubrotinum nervum, tí at tað er eitt starv, sum tekur heilsuna av fólk. Nú eru tveir lækur á norðara helmingi av Suðuroy, men kortini søkir eingin, tað starvið, sum er at fara upp um fjøll til Hvalbiar og Sandvíkar, tí eingin torir at átaka sær at rokja tílíkt starv í ódnarveðri um veturin. Í eitt mannaminni hava menn biðið um, at akvegur verður gjordur um alla Suðuroy; men fleirtalið á tingi vendir tað deyva oyrað til. Nú kunnu vit umboðmenn fyrri Suðuroy ikki bona og biðja og vóna. Nú megu vit ripa nevan í borðið og krevja, at vit fáa akveg um alla oynda beinan vegin nú — tunnel millum Tvoroyri og Hvalbo og síðan til Sandvíkar og veg til Vikarbyrgi eisini. Vit mótmæla, at Suðuroyingar verða gloymdir bæði á ein og annan hátt. Vit krevja sama rætt sum t. d. Klakksvík — tá ið talan er um automattelefon í Suðuroy — ikki hálv, men heilautomat.

Vónandi er somikið av samvitsku og rættarkenslu í øllum jingmonnum, at teir kunnu skilja, at hetta er eitt rættvíst krav.